

Interview Outline

Н.Е. Oleksiy Honcharuk, Prime Minister of Ukraine

Спеціальний випуск у співпраці з Newsweek

INTRO: Після свого призначення наприкінці серпня наймолодший Прем'єр-міністр в історії України Олексій Гончарук оприлюднив бачення свого Уряду нової епохи, яка базується на цінностях свободи та справедливості. Завдяки отриманій довірі та дотриманню принципу відкритості інформації нове покоління чиновників, обраних народом, наполегливо відбудовує репутацію своєї країни та працює над тим, аби люди, а не держава, знаходилися в центрі їхніх зусиль.

Як наймолодший в історії країни Прем'єр-міністр Ви пропонуєте нове бачення. Які основні рішення ви прийняли на сьогоднішній день та як вони вплинуть на майбутнє України?

Це момент змін для країни. До того, як я очолив Уряд, я керував найбільшим аналітичним центром, який з'явився після Революції гідності 2014 року та був головним рушієм реформ. Це була чудова нагода для мене дійсно розібратися в тому, як працює Уряд, а також зібрати команду. Я говорю про 30 людей, які після Революції гідності залишили свої приватні інтереси та бізнес та приєдналися до Уряду. Революція змінила нашу країну; середній клас зрозумів, що це їхня країна і що вони повинні щось робити. Говорячи про Уряд, я хочу, щоб ми зосереджувалися не на моїй особистості, а на поколінні, яке вирішило взяти на себе відповідальність. Ми спостерігаємо цілковиту зміну поколінь в Уряді, і це головна причина, чому ми вважаємо, що нам вдасться досягти стійких змін. Наш президент Володимир Зеленський - феномен і меседж нового покоління старому, який полягає в тому, що існуючі раніше практики не залишаться, а будуть змінені.

Як уряд планує стимулювати економічне зростання?

Ми маємо розуміти, що головні ресурси 21 століття – це інформація та репутація, а не нафта чи природний газ. Якщо у вас хороша репутація, значить, вам довіряють і ви можете отримати доступ до всіх бажаних ресурсів. Саме це відрізняє так звані розвинені країни від України – вони мають надійніші ресурси. Причина, чому ми відрізняємося,

дуже проста: Україні ніхто не довіряє. Тому однією з наших цілей є відновлення довіри до нашої країни. Тепер щодо інформації. Я вважаю, що інформаційні бар'єри також наносять шкоду. Інформація повинна бути відкритою, а відкриті дані повинні стати нашою релігією. Це створить чудові можливості для розвитку нашої економіки. Відкрита інформація надає можливість інвесторам планувати свої майбутні операції, і це те, що, в свою чергу, стимулює людей. Я думаю, що Україна може бути провідною країною в цьому процесі збільшення можливостей.

Чи є в Україні кадрові ресурси для проведення цих змін?

Інформація – це також про технології та знання, адже якщо ти вмєш керувати відкритою інформацією, ти набагато сильніший. Ось чому ми збираємось інвестувати в людський капітал. Для нас дуже важливо, щоб українці стали освіченішими та мали кращий доступ до найсучасніших інформаційних ресурсів. Проникнення Інтернету є дуже важливим аспектом цього, тому дуже важливо охопити всю територію підключенням до Інтернету. Це дасть нам змогу подолати цифровий розрив та усунути розрив між міською та сільською територією, де діти обмежені у доступі до якісної освіти та інформації. Медична допомога також є важливим аспектом, оскільки наша тривалість життя низька, і люди вмирають набагато швидше, ніж повинні – або в автомобільних аваріях, або через відсутність достатньої кількості служб екстреної допомоги людям, які перенесли ті ж інфаркти, наприклад. Це може здатися дрібницею, але ми думаємо, що наш акцент на людський капітал виявиться правильним у середньостроковій перспективі. Найважливіший капітал, який ми маємо, – це люди, і те, що нам потрібно зробити для них – це зробити їх вільними та щасливими. Вільні та щасливі люди можуть зробити будь-яку країну заможною та забезпечити її процвітання.

Ви стверджували, що країна не може просто зростати на два-три відсотки, а натомість повинна зростати на п'ять-сім відсотків. Одним із механізмів є залучення 50 мільярдів доларів ІІІ протягом найближчих кількох років. Це – дуже амбітна мета. Як ви плануєте це зробити і як США можуть взяти в цьому участь?

По-перше, потрібно зміцнити верховенство права. Як і в інших пострадянських країнах, у нас існують групи впливу, які використовували судову систему як зброю у своїх війнах один проти одного. Ці групи озброювали суди. Відтак, встановлення верховенства права є необхідною умовою залучення інвестицій в Україну. Держава та вся державна система повинні ретельно виконувати майнові права та договірні зобов'язання; всі судові рішення на користь власників майна повинні належним чином виконуватися, і у нас є хороша команда людей із західною освітою та гарними ідеями, аби дійсно впровадити такий підхід. Я вважаю судову реформу головним завданням, і ми готові її виконати.

Ще одним компонентом покращення інвестиційного клімату є наявність дійсно цікавих проектів. Ми готові запропонувати нашим міжнародним партнерам набір дуже цікавих інфраструктурних проектів. Ми вважаємо, що декілька вагомих завершених проектів зможуть надіслати правильний меседж назовні. Лише за два місяці роботи Уряду ми вже встигли провести закон про державно-приватне партнерство (ДПП), і це лише початок. Ці проекти також слугуватимуть майданчиком для тестування змін, які слід здійснити. Сподіваємось, що це зміцнить бренд України.

Третя складова – муніципальні проекти. Ми вважаємо, що наші громади самі повинні стати агентами. Найближчим часом ми завершимо реформу децентралізації і до наступного року ми плануємо мати спроможні муніципалітети та громади, здатні залучати інвесторів за сприятливих умов. Отже, глобальними принципами є верховенство права, якісний бізнес-клімат у широкому розумінні та зменшення існуючої бюрократичної тяганини. Другий рівень – це державні інфраструктурні проекти. І третій рівень – спроможні громади як агенти змін.

Відносини України з Міжнародним валютним фондом (МВФ) названі "вирішальними" для перетворення вашої країни у "східноєвропейського тигра". Які відносини хоче налагодити ваша адміністрація з МВФ та іншими організаціями з питань міжнародного розвитку для підтримки стратегії України, направленої на економічне зростання?

Для нас дуже важлива наша співпраця з МВФ. Мова йде не стільки про гроші, скільки про довіру. Вони дуже добре знають ситуацію і дійсно можуть бачити, що відбувається в Україні. Вони – наш найефективніший інструмент для відновлення довіри до України на міжнародному рівні. Найближчим часом ми очікуємо отримання трирічної програми від МВФ, і ми вже узгоджуємо ключові умови. За півмісяця у нас вже було три візити, і це є найкращою ознакою наших стійких відносин з фондом. Наші колеги з МВФ мали змогу співпрацювати з багатьма різними країнами, тому ми сподіваємось на ефективність та позитивні результати співпраці з ними. Я не впевнений, що зможу оприлюднити деталі програми до того, як вона оголошена. Однак я вважаю, що програма може містити пункт щодо зменшення адміністративного тиску на енергетичних ринках, отже ми можемо очікувати подальшої лібералізації в цій галузі. Раніше напередодні виборів тарифи знижували до мінімуму, аби ошчасливити людей, але для цього не було жодного економічного обґрунтування, а, відтак, це наносило шкоду національній економіці. Це також була схема, яка дозволила відібрати у держави мільйони доларів. Тож лібералізація ринку є дуже важливим кроком.

По-друге, макроекономічну стабільність може забезпечити Національний банк як незалежний фінансовий регулятор. Підтримка незалежності цієї інституції може бути важливою частиною програми МВФ. Існують також важливі елементи банківського сектору, які можна переглянути. Однією з особливостей сектору є те, що зараз є занадто великий відсоток державних банків, відтак, наявність якісного корпоративного управління в цих банках є під великим питанням. Ми повинні запровадити хороше корпоративне управління, щоб запобігти втручанням політиків у діяльність фінансового сектору через ці великі державні банки. Нещодавно ми ухвалили закон про розширення прав банків на регулювання фінансових суб'єктів, зокрема компаній, які надають фінансові послуги, такі як страхування. Належне виконання цього закону є надзвичайно важливим, і це може бути важливою частиною програми. Ми, звичайно, повинні продовжувати реформу фіскальної та митної служб. Вперше в історії України молоді фахівці з досвідом у комерційному секторі, не корумповані та яким можна довіряти виконувати свою роботу, очолили обидва відомства. Принципи реформування цієї сфери також є важливою частиною цієї майбутньої програми. Ще один дуже важливий блок - антикорупційний. Деякі органи боротьби з корупцією, створені за останні п'ять років, зараз функціонують належним чином і вже мають певні досягнення. Іншим важливих питанням є незаконне збагачення. В жодному разі не можна закривати очі на корупцію. Крім цього, драйверами змін економічної системи є земельна реформа, приватизація та інструменти ДПП. У межах цього є точки зростання, які можуть бути відображені в новій програмі.

Як би ви хотіли, щоб американські інвестори сприймали Україну, та які сфери можливостей ви бачите для них?

Найголовніше, я маю зазначити, що США є прикладом держави, яка почала пізніше за країни Старого Світу, але перегнала решту, оскільки базувалася на принципах демократії. США орієнтовані на цінності та справедливість і, таким чином, вони стали провідником демократії та розвитку у світі. Я думаю, що багато інвесторів повинні заново відкрити для себе Україну – подібно до того, як колись була відкрита Америка. Україна повинна стати країною свободи. Для цього ми будемо свою стратегію на людському капіталі. Це зменшить ризики для інвесторів. На мою думку, Україна має великий інвестиційний потенціал. Ми – надійний міст між Європою та Азією. Наші плани точно зацікавлять інвесторів. Перший, хто вирішить вкlastися, отримає весь прибуток. Я думаю, що Україну слід розглядати як чудове місце з захоплюючими перспективами для інвестицій.

